

PJ NYOLCPONTNULLA

PREFARENZEN

PREFARENZEN Journal

Highlights:

Corvin-negyed Budapesten

Nyomorból luxusba

→ 8. oldal

New Kids on the Rock

Felvonó-építészet Les Deux Alpes-ban

→ 18. oldal

„C40 Cities” projekt Milánóban

A romból Day Spa lett

→ 26. oldal

Újdonság a műemlékvédelemben

PREFA napelemek templomtetőn

→ 33. oldal

Kiadás

Nº 8.0

Magyar változat

Roadmap 8.0

Impressum:

© PREFA 2025

Kiadó: Jürgen Jungmair, PREFA – Nemzetközi marketing vezető

Gyártás: MAIOO, www.maioo.at

Kapcsolat: info@prefarenzen.com

www.prefarenzen.com, www.prefa.com

Az új iránti lenyűgöző vágy

A kíváncsiság hajtóerő – különösen az építészetben. Ez az első impulzus, amely arra ösztönöz bennünket, hogy kérdéseket tegyünk fel, újragondoljuk a tereket, új anyagokat próbáljunk ki, és alternatív megoldásokat keressünk. Kíváncsiság nélkül nem lenne innováció, fejlődés, előrelépés.

Ez nem csupán technológiai vagy formai újításokról szól, hanem mindenekelőtt egyfajta hozzáállásról: aki kíváncsi, figyelmes, kérdez, érdeklődik a másik iránt. Egy olyan korban, amelyet a gyorsaság, a hatékonyság és az állandó ingerek jellemeznek, ez különösen értékes tulajdonság. A kíváncsiság azt jelenti, hogy időt szánunk – az emberekre, az igényeikre, a történeteikre.

A gyermeki kíváncsiság talán ennek a hozzáállásnak a legtisztább formája: előítéletektől mentes, nyitott, játékos. A gyerekek rácsodálkoznak a világra, kérdéseket tesznek fel, lelkesen fedeznek fel – ezt a lelkesedést mi, felnőttek, gyakran elveszítjük. Az építészetben érdemes megőriznünk ezt a gyermeki nézőpontot – mert ez tesz képessé minket arra, hogy bátrak és fantáziadúsak maradjunk, friss szemmel nézzünk a kihívásokra, és meglepő dolgokat alkossunk. A PREFA-nál is központi szerepet játszik ez a kíváncsiság: számunkra különösen fontos, hogy közel legyünk ügyfeleinkhez, figyeljünk a részletekre, és nyitottak legyünk az új impulzusokra. Mert aki megőrzi kíváncsiságát, az kapcsolatokat teremt – és pontosan itt kezdődik a jó építészet.

Nos, felkeltettük az érdeklődését? Akkor kellemes böngészést és felfedezést kívánunk!

Jürgen Jungmair

A PREFARENZEN nagykövete

Ui.: És ha telhetetlen, akkor a PREFARENZEN platformunkon – www.prefarenzen.com – még több inspiráció várja Önt az építészet, a dizájn és a kézművesség világából!

Szia PREFEA!

Szöveg: Carl Bender

Fotók: Croce & Wir

Ha a nemzetközi PREFEA közösségen belül alkalom adódik a budapesti leányvállalat meglátogatására, mindig nagy az érdeklődés – nem véletlenül. A Nemere Judit és Kovács Tímea által vezetett, multidiszciplináris csapat sikertörténete ugyanis már régóta ismert. Inspiráló vállalatvezetési stílusukat nemcsak a kollégák értékelik nagyra, hanem a bádigosok, a kereskedők és az építészek is, akik rendszeresen részt vesznek a modern PREFEA központban megrendezett rangos eseményeken.

Maga Budapest egy pezsgő metropolisz, amely kulturális és gazdasági szempontból is az ország szíve. A magyar lakosság mintegy egyötöde él itt, és innovatív gondolkodásával, valamint elkötelezettségével jelentős mértékben – több mint egyharmad részben – járul hozzá a nemzetgazdaság teljesítményéhez.

A „Bűvöskocka” feltalálója

Rubik Ernő egy magyar építész és professzor volt, akit lenyűgözött a tér, a mozgás és a formák. 1974-ben egy mechanikus kirakót talált fel, hogy diákjainak szemléltetni tudja a térbeli gondolkodást. Ami taneszközként indult, világszintű jelenséggé nőtte ki magát – ez lett a Rubik-kocka.

Rubik számára a kocka több volt, mint egy játék – a kreativitás, a logika és a kíváncsiság kifejezőeszköze volt. Így változtatta meg egy építész egy egyszerű ötlettel a gondolkodás világát.

„A PREFEA Magyarországon az elmúlt 20 év során jelentős szereplővé vált mind az építőiparban, mind a kivitelezők körében“

A város emellett mintegy 300.000 egyetemistának ad otthont a világ minden tájáról, akik a főváros neves egyetemlein szerezhetnek tudást. Ezek a fiatal tehetségek rendkívül keresettek mind a hazai, mind a nemzetközi vállalatok körében. Míg Budapesten elsősorban a szolgáltatási, pénzügyi és informatikai szektor a meghatározó, addig Győrben és Debrecenben az autóipar időben alkalmazkodott az elektromobilitásra, és ma is központi szerepet tölt be ezen a területen.

Ebben a gazdasági környezetben a PREFEA Magyarországon az elmúlt 20 év során jelentős szereplővé vált mind az építőiparban, mind a kivitelezők körében. A kezdetekben apró lépésekkel, de annál nagyobb elhivatottsággal indult a vállalat. Minden adódó alkalmat megragadtak arra, hogy az alumíniumot, mint tető- és homlokzatburkoló anyagot, ismertté és elismertté tegyék. A helyszíni képzéseknek köszönhetően országszerte több száz kisvállalkozás – többsége kevesebb mint öt alkalmazottal – juthatott versenyelőnyhöz a piacon.

Ennek köszönhetően sikerült hosszú távú partnerségeket kiépíteni, és az ország különböző pontjain dolgozó bádigosokat, kivitelezőket egy erős hálózattá összekapcsolni. Ezekből az együttműködésekkel valódi barátságok is születtek, valamint egy olyan segítőkész közösség alakult ki, ahol szükség esetén munkaerővel, gépekkel vagy anyaggal is támogatják egymást – ez a PREFEA közösség valóban egyedülálló Magyarországon.

Nemere Judit és Kovács Tímea

A PREFEA Magyarország már sok évvel ezelőtt az építészeti világában is nevet szerzett magának. Neves építészek használják sikeresen a tető- és homlokzati rendszerek egyedi tulajdonságait, színeit és struktúráit kreatív formatervezési elemként, kisebb és nagyobb projekteken egyaránt – amire a következő oldalon bemutatott példák is bizonyítékul szolgálnak.

1 —

Épület: Irodaépület

Termék: Prefalz

Szín: P.10 világosszürke

Építész: Sorosi Zsolt & Kalóczy Éva

2 —

Épület: NJE Campus

Termék: Prefalz

Szín: P.10 prefafehér

Építész: Bárdi + Hartvig Építész Iroda és LIMA Design Kft.

❶ Egyedi kialakítás

3 —

Épület: Családi ház

Termék: Prefalz

Szín: P.10 antracit

Építész: Téralkotó Stúdió: Nagy-Miticzky Szabolcs, Sárkány Bence

4 —

Épület: Budafoki Kocsiszin

Termék: Prefalz

Szín: P.10 közlekedéssárga (egyedi szín)

Építész: Takács Ákos, CÉH Csoport, Budapest

5 —

Épület: Piac

Termék: Falzonal, PREFA kompozit lemez

Színek: Mayagold, bronz

Építész: Kiss és Járomi Építészroda, Kiss Gyula, Járomi Irén

6 —

Épület: Nyaraló

Termék: Prefalz

Szín: P.10 világosszürke

Építész: Prof. Dr. Bachmann Zoltán und Dr. Borsos Ágnes

7 —

Épület: Étterem

Termék: PREFA Siding

Szín: P.10 prefafehér

Építész: Reznicek Zoltán

A PREFA Hungária új mércét állít fel

„A magasépítési szektor elmúlt évtizedben tapasztalt fellendülése, valamint tanácsadási, értékesítési és oktatási tevékenységeink révén megnövekedett kereslet arra ösztönzött bennünket, hogy 2020-ban új, nagyobb iroda- és raktárterülettel rendelkező telephelyet keressünk. A jövőbe mutató ingatlan iránti intenzív keresés során a Törökbálinti ipari parkban találtunk rá erre a már közművesített telekre. A mérete, a dombtetőn való elhelyezkedése, valamint az autópálya és Budapest közelsége voltak a döntő érvek. Tudtuk: ez a mi lehetőségünk, ezt ki kell használnunk!” – emlékszik vissza Nemere Judit és Kovács Tímea.

A hagyományos iroda – raktár egységek szokásos méretein túlmutatva egy olyan épület létrehozása volt a cél, amely képzésekre, továbbképzésekre, kommunikációra, rendezvényekre és nemzetközi találkozókra is alkalmas. Ennek érdekében a cég tapasztalt munkatársai új feladatokat is magukra vállaltak.

A magasraktár és a szálanyag-raktár, valamint a két-szintes irodaépület mellett különösen feltűnő a bronz-színű homlokzatburkoló rombuszokkal megvalósult épületrész, amelynek emeletén a PREFA Academy elméleti, alatta pedig a teljesen felszerelt gyakorlati oktatóterme található. Az üvegezett előcsarnok egyben a termékek átfogó bemutatására is szolgál. Kiemelendő még az épületben kialakított belső terek egységes színvilága is. Talán ez annak is a jele, hogy itt nők irányítanak.

Szöveg: Kiss Kornélia
Fotók: Croce & Wir

„Számunkra az épület már most egy sikertörténet.“

A helyszín jelesre vizsgázott eseményhelyszínként a 2024. novemberi megnyitón, amelyen közel 300 vendég vett részt – a PREFA tulajdonosa, Dr. Cornelius Grupp és több PREFA ország képviselője, valamint gazdasági és a politikai szereplők, partnerek és ügyfelek jelenlétében. Azóta az Akadémián tartott továbbképzések teltházások, nemzetközi PREFA-találkozók zajlottak itt, valamint – hat partnercéggel közösen – egy háromnapos házivásárt is rendeztek, több mint 530 látogatóval.

„Számunkra az épület már most egy sikertörténet” – mondja Nemere Judit, majd hozzáteszi: „Természetesen akadt egy-két nehézség, de az építkezésben részt vevők mindegyike arra törekedett, hogy a lehető legjobb megoldást találja meg. A professzionális együttműködésnek, a gondos tervezésnek és a magas színvonalú kivitelezésnek köszönhetően egy igazán különleges épület jött létre. Rendkívül boldogok vagyunk!”

Építlet: PREFA Hungária Kft. telephelye
Termék: PREFA 44x44 homlokzatburkoló rombusz P.10 bronz, PREFA Siding P.10 ezüst, PREFABOND P.10 antracit, PREFABOND bronz
Építész: Várhelyi Enikő, Szabolcs Helfrich - Upright Masters Kft.
Generálkivitelező: GOMÉP Kft.
Bádogosmunka: Pilisi Pléh-Boy Kft., Balogh Szig-Bád Kft., Bagyinka Árpád, Mácsai Szabolcs

Szegénynegyedből exkluzív lakónegyed

Szöveg: Kornélia Kiss
Fotók: Croce & Wir

A **Corvin-negyed** húsz év leforgása alatt lett szegénynegyedből a budapesti belváros egyik magas árfekvésű és népszerű lakónegyede. A Grand Corvin lakóház tervezésekor a Lab5 építészei számára a fény, a zöldfelületek és a nemes anyagok használata voltak fontosak.

A Corvin-negyed Közép-Európa legnagyobb város-megújítási programja és a magyar főváros egyik legnagyobb ingatlanfejlesztési projektje volt: két évtized leforgása alatt 22 hektárnyi terület újult meg az egykori szegénynegyed helyén. A lakosság rossz állapotú és túlszűfolt önkormányzati-és magánlakásokban élt itt. A kerületi önkormányzat úgy döntött, hogy magánbefektetőket von be a városrehabilitációs projektbe, amelyet a Futureal-csoport valósított meg. A befektetőtől származó anyagi forrásokból az önkormányzat cserélakásokat biztosított a leromlott önkormányzati lakások korábbi bérlőinek, a fejlesztő pedig lehetőséget kapott, hogy egy teljes új városrészt hozzon létre: 2700 új lakás, 50 ezer négyzetméter üzleti terület és 130 ezer négyzetméter irodaterület épült a Corvin-negyedben.

Új gyalogos sziget a zsúfolt belvárosban

A Corvin-projekt szíve a 700 méter hosszú Corvin-sétány, amelyet az elismert angol tájépítész, Robert Townsend tervezett. 18 évvel az építkezések kezdete után, 2022-ben adták át a sétány utolsó lakóépületét. A két fázisban épült komplexum épületeiben - Grand Corvin 1 és 1 - összesen 558 lakás található. A befektető pályázaton választotta ki az építészirodát. A nyertes Lab5 építésziroda építészei kreatív megoldásokat alkalmaztak a térelosztás és a burkolatok megtervezésekor, noha számos tekintetben kötötték őket a helyszín adottságai. Alkalmazkodniuk kellett a sétány építészeti arculatához, amelyeket a mészkő, a narancsos árnyalatok és az üveg erkélykorlátok domináltak.

Építész: Erdélyi Linda, LAB5

Ezen kívül adott volt az építménymagasság is: ez a Corvin-sétány felől 30 méter volt, viszont az épület hátsó részén - ahol a Grand Corvin alacsonyabb házakkal határos - jóval alacsonyabb. "Arra jutottunk, hogy nem egy hatalmas lakóhajót kellene idetervezni, hanem egy különböző tömegekre osztott épületet, amely kicsit emlékeztet a városnegyed régi, organikusan egymás mellé épített házaira", mondja Erdélyi Linda, a Lab5-építészcsapatának tagja. Dobos Andrással, Korényi Balázs Csabával és Gáspár Virág Annával az egyetemi évek után, 2007-ben alapították az építészirodát.

Azóta a Lab5 már több mint 20 főt foglalkoztató vállalkozássá nőtte ki magát, és számos lakó-és irodaépületen otthagyt a keze nyomát. Az épülettervezés mellett a belsőépítészet területén is tevékenykednek.

Fény és meleg árnyalatok

A Grand Corvin különböző épülettömegei eltérő karaktert kaptak, így az épület kevésbé tűnik hatalmasnak. Az anyagválasztásnál a környezethez igazodtak a tervezők. A sétányon a mészkő dominál, míg a szomszédos utcák régi házainak képét a téglá határozza meg. A burkolatok a városnegyednek ez a sokszínűségét tükrözik. Ehhez társult a PREFE Siding alumínium burkolat, ami nagymértékben meghatározza az épület képét: több mint 800 négyzetméternyi felületen borítja a homlokzatot. A sétány narancsos színárnyalatú karakterét az építészek nem szerették volna egyszerűen egy hasonló színű vakolat formájában visszaadni, tudatosan egy nemes anyagot kerestek. A választás során döntő szempont volt Erdélyi Linda számára, hogy az anyag visszatükrözze a fényt - különösen az épület északi tájolása miatt: "Amikor rásüt a nap, a fényt visszatükrözi az udvarba, és meleg, hívogató tónust ad az épületnek", magyarázza az építész.

A PREFE burkolatokat egyedi színben, ehhez az épülethez gyártották. Az építészcsapatot a termék kiválasztásában, a tervezésben és az építésfelügyelet során Forró Sándor segítette; a PREFE építészeti tanácsadója a fenntarthatóság fontosságát hangsúlyozza a termék kapcsán: "Nagyon fontos, hogy a PREFE nagyrészt újrahasznosított alumíniumot használ a gyártás során, és a piacra kerülő termékek csaknem 90 százaléka újrahasznosítható, vagyis nagyon környezetbarát"

A központi elhelyezkedés és a minőség vonzó lehet

A zöldfelületek aránya is fontos volt az építészeknek, ezért az épületet hátrébb húzták az utcafrontról, jelentős teret hagyva az előkerteknek.

A ház - ahogy az egész negyed is - népszerűvé vált, ami az ingatlanárakban is visszatükröződik. Egy 63 négyzetméteres lakást jelenleg havi 445 ezer forintért kínálnak bérbeadásra egy népszerű hirdetési oldalon, és egy 33 négyzetméteres lakást saját kertrésszel 88,5 millió forintért hirdetnek eladásra. Ez több mint a duplája a jelenlegi budapesti átlagos négyzetméterárnak. A központi elhelyezkedés és a zöld kertek mellett a modern felszereltség is hozzájárulhat a lakások értékének növekedéséhez: többek között az okosotthon-technológia, az energiahatékonyság és az is, hogy minden lakáshoz tartozik erkély.

Ha az ember elbeszélget a ház szinte éjjel-nappal rendelkezésre álló létesítménymenedzserével, érdekes betekintést kaphat abba is, hogy kik a ház lakói és bérlői. A felső emeleteken lévő luxuslakások nagyrészt tehetősi helyi családok tulajdonában vannak, akik befektetésként tekintettek az exkluzív helyszínre, és értékelik az irodaközpontok és a városközpont közelségét. A bérlőket viszont főként diákok, expatok és a környékbeli nagyvállalatok alkalmazottai lakják. Ezért az angol nyelv mindenütt jelen van a hétköznapi életben - ez is egy bizonyíték arra, hogy Budapest egyre fontosabb helyszín a nemzetközi életben.

Épület: Grand Corvin lakótömb
Termék: PREFA Siding
Szín: egyedi szín lazacmetál, szálcsiszolt
Építész: LAB5 architects | Erdélyi Linda, Dobos András, Korényi Balázs Csaba, Gáspár Virág Anna
PREFA Projektfelelős: Forró Sándor
Bádogosmunka: Ács-Bádogos-Szigetelő Kft.
Beruházó: Futureal Holding

Építészet gyökerekkel és szárnyakkal

Fotók: Croce & Wir

Makovecz Imre az organikus építészet legjelentősebb magyar képviselője. Épületei, amelyek úgy tűnnek, mint tájba illő élőlények lennének, éles ellentétben állnak a 20. század technokrata építészetével. Míg a szocialista korszak hivatalos építéspolitikája az ipari hatékonyságra és a szabványosításra törekedett, Makovecz olyan tereket alkotott, amelyek identitást teremtenek és a lélekre hatnak.

Újjászületés Ökumenikus Kápolna, Devecser

A példaképe Kós Károly volt – építész, író és kultúrpolitikus, aki az 1900-as években Erdélyben egy nemzeti jellegű építészetet alakított, amely a helyi építési formákon és kézműves hagyományokon alapszik. Ezt a szellemi örökséget vette át Makovecz az 1960-as években, amikor pályáját államilag ellenőrzött tervezőirodákban kezdte, ám hamarosan úgy döntött, hogy önálló utat jár.

Az észak-magyarországi Sárospatakon épült kultúrház révén vált ismertté 1983-ban. Ez az épület fordulópon- tot jelentett – expresszív formavilága és szimbolikus építésze nemzetközi elismerést váltott ki. Makovecz azonban nem vált sztárépítésszé, valódi munkássága Magyarország hátrányos helyzetű régióiban bontakozott ki. Községi házakat, iskolákat, csárdákat és templomokat épített – gyakran olyan falvakban, amelyeket az állam elhanyagolt.

Építész: Makovecz Imre, 1989

Foto: FORTÉPAN / Tamás Urbán

Evangelikus templom, Siófok

Hagymatikum fürdő, Makó

Szent István római katolikus templom, Százhalombatta

Építészeti stílusa szakított az uniformitással: a panelek és szabványosított elemek helyett kézműves technikával készült faszerkezeteket, természetből merített formákat, hagyományos térszervezést és archetipusokat használt. Számára az építészet nem technikai termék volt, hanem a kulturális attitűd kifejezése. Épületei történeteket mesélnek – a fáról, a madárról, az égről és a földről.

1981-ben megalapította a visegrádi építőtáborokat, ahol építészhallgatók saját maguk tervezhettek és építhettek. Ezzel egy egész fiatal építészgenerációt formált, és megalapozta saját építészirodáját. 1989-ben hasonló gondolkodású társaival együtt létrehozta a Kós Károly Egyesülést, valamint az Országépítő című építészeti folyóiratot, amely mindmáig megjelenik.

A rendszerváltás után Makovecz markáns templom-épületeket hozott létre Pakson és Siófokon, melyekkel országsszerte ismertté vált. 1992-ben a sevillai világkiállítás magyar pavilonja az ő terve szerint valósult meg – egy szimbolikus építmény, amely Magyarország kulturális önállóságát és spirituális mélységét testesítette meg. Ezt követően számos projekt következett: egyetemi épületek, templomok Erdélyben, a makói Hagymatikum gyógyfürdő és sok más.

A 2010-es vörösiszap-katasztrófa után részt vett a deveszeri újjáépítésben. Az „Újjászületés kápolnája”, amelyet 2012-ben avattak fel, eszméjének szimbólumává vált: építészet, mint szellemi otthon. Makovecz Imre 2011-ben hunyt el. Munkássága tovább él, mint egy olyan építészet öröksége, amely nem csupán ábrázolja a kultúrát – hanem meg is teremti azt.

Csóka Balázs

Csóka Balázs építész Makovecz Imre tanítványa volt. Gyakorlati munkája mellett az építészetelmélet területén is aktív, valamint tagja az *Országépítő* folyóirat szerkesztőségének. Csóka Balázs munkásságát 2018-ban Pro Architectura díjjal ismerték el. A PREFARENZEN köszönetét szeretné kifejezni a cikkben való közreműködéséért.

Fotós: Péter Garai (2 x)

Szöveg: Carl Bender | Fotók: Croce & Wir

A hagyományos építészet őrzője a Balaton-felvidéken

Ujj Mészáros Krisztina

Aki a Balaton-felvidéken szeretne házat magának, legtöbbször a tájegységre jellemző nádtetős házakra gondol először. Egy ilyen épület esetén két irányba vezet az út: vagy egy meglévő épületet alakítanak át stílusos hétvégi házzá, vagy egy új építkezés mellett döntenek, amely a vidéki stílusnak megfelelően épül.

Ujj Mészáros Krisztina építész személyében mindkét esetben egy igazi szakértőt találhatunk a klasszikus Balaton-felvidéki építészet terén.

A Budapesti Műszaki Egyetemen diplomázott építész, egyben Makovecz Imre vándoriskolájának tanulója, Ujj Mészáros Krisztina közel 15 éven keresztül gyarapította tudását a neves magyar építész és restaurátor, Dr. Szűcs Endre mellett. Szűcs Endre építészirodája, a „MÉRMŰ Stúdió” – ahol a „mérnök” a gótika geometrikusan kialakított díszítő formáját jelöli – neve egyet jelent a hagyományos vidéki építészet tudományos alapú, következetes átalakításával a kortárs dimenziókba.

Krisztina már sok éve dolgozik szabadúszó építészként, és részletek iránti szeretetének köszönhetően elnyerte a tájképi védelemre nagy figyelmet fordító, igényes ügyfelek bizalmát.

A terveiben a történelmi arányokat, tető-hajlásszögeket és régi homlokzati díszítőelemek mintáit követi.

Egy 19. századi, részben összeomlott vályogház felújítása és átalakítása során a legnagyobb kihívás az, hogy megfeleljen mind a megrendelők kortárs műszaki tartalomra és térkapcsolatokra vonatkozó kéréseinek, mind a műemlékvédelmi előírásoknak, valamint a szerkezeti követelményeknek, amelyek túlmutatnak a megszokott feladatokon. Ilyenek többek között a falazat kiszárítása, a tetőszerkezetek rekonstrukciója, tornácok építése vakolt, kerek oszlopokkal, áttört mellvédekkel és boltívekkel. Emellett szükséges a helyes padló-rétegrend kialakítása, az elektromos és vízvezetékek telepítése, valamint az eredeti nyílászárók hű másolatainak elkészítése.

Építész: Ujj Mészáros Krisztina

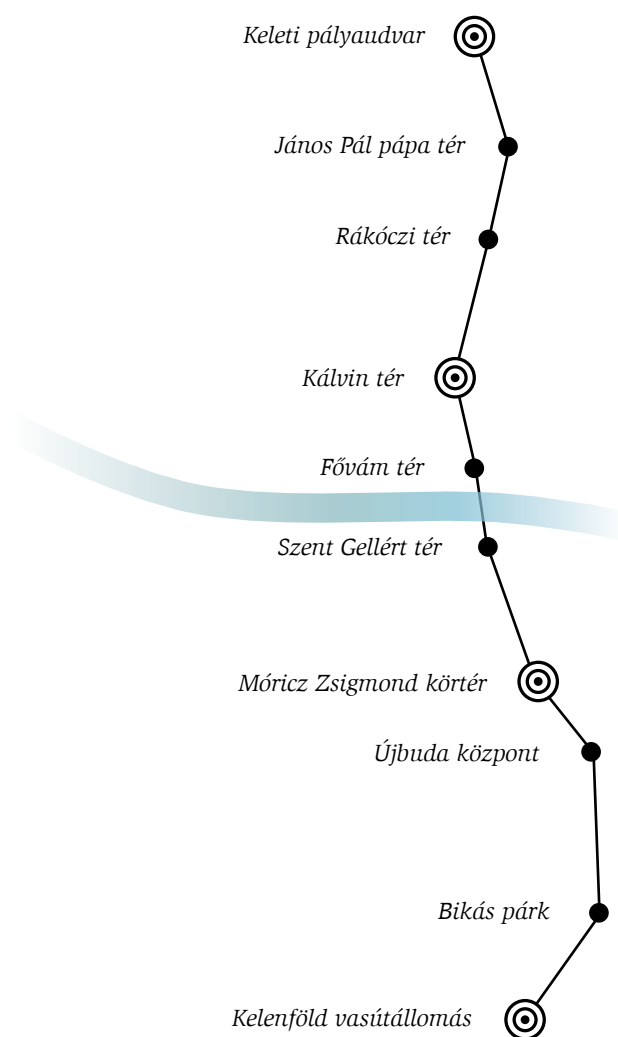

„A felújítás legnagyobb kihívása abban rejlik, hogy az eredeti pompát és az eredeti dizájnt visszaállítsuk.”

A Balaton-felvidékre jellemző nádtetők elkészítése nagy szakértelmet kíván. A nádazó szakmát, melyet iskolában nem tanítanak, mára csupán néhány szakember űzi, tudásuk mesterről tanítványra száll. Krisztina jó kapcsolatot ápol ezekkel a szakemberekkel, ahogy a csatlakozó szakmák mestereivel is, akik még művészi homlokzati díszeket, korhű nyílászárókat és egyedi kemencéket képesek készíteni. Ezzel a szakmai együttműködéssel hozzájárul ahhoz, hogy a történelmi mesterségek a következő generációk számára is tovább éljenek. Otthoni irodájában gyakran éjszakába nyúlóan dolgozik. Természetközeli szemlélete nem ér véget építészetében: nagy szenvedéllyel foglalkozik lovaival, az ország egyik meghatározó haflingi-lótenyésztését vezeti a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkban.

Föld alatti városnézés

A budapesti 4-es metró

A teljes projektért felelős, valamint Budapest jelenlegi főépítésze, Erő Zoltán időt szakított arra, hogy a PREFARENZEN számára bemutassa a tíz különböző metróállomás koncepcióit és részleteit. Minden, az építészet és az infrastruktúra iránt érdeklődő látogatónak azt javasolja, hogy szánjon időt erre a földalatti nevezetességre.

Tervezési maraton

Szöveg: Kornélia Kiss
Fotók: Croce & Wir

Az első koncepciók egészen az 1970-es évekre nyúlnak vissza, azonban politikai és pénzügyi akadályok miatt a projekt csak 2004-ben jutott el a szerződés aláírásáig. A pályázat nyertese Erő Zoltán és Csapó Balázs PALATIUM Stúdiója lett. A projekt nagyságára való tekintettel a győztes csapat a második és harmadik helyezett irodákkal – a sporaarchitects-szel és a Gelesz és Lenzsér irodával – valamint két további partnerrel kreatív közösséget hozott létre. Az elképzelés: a tíz állomás mindegyike saját művészi stílust képviseljen, de kösse össze őket egy közös építészeti nyelv.

Építész: Erő Zoltán

Műszaki mestermunka

A 7,4 kilométer hosszú szakasz, amely a Kelenföldi vasútállomás (Buda) és a Keleti pályaudvar (Pest) között húzódik, először a Duna alatt halad át. Az állomások mélysége jelentősen eltér: míg a felszínhez közeli szakaszokat a „Milan top-down” módszerrel, rétegesen fentről lefelé építették, addig a folyó alatti és belvárosi részek akár 30 méter mély alagutakat is igényeltek. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy az építkezés tíz évig tartott, melynek során egy 6 méter átmérőjű és 106 méter hosszú alagútfúró gépet is használtak.

Művészi kihívások

Megállapodás született a közös anyaghasználatról: minden állomás egyedi módon ötvözi a látszóbetont, az üveget és a fémet – hol organikusan ívelt formákban, hol szigorúan lineáris megjelenéssel. Szerkezeti újítások, mint például a csontszövet által inspirált keresztező betongerendák, csökkentik az oszlopok számát, és nyitott csarnokokat hoznak létre. A tíz állomás mindegyike megállásra, időzésre invitál. Csak ekkor tudatosul igazán bennünk, milyen építészeti és mérnöki teljesítmény hajtottak végre az építészek, művészek és mélyépítési szakemberek. Az M4-es metróvonal több mint egy közlekedési projekt: ötvözi a mérnöki akaratot, a művészi szabadságot és egy körülbelül 1,2 milliárd eurós költségvetést.

Az utazás élménye

– ez egyedülálló jelenség az európai metróhálózatban. A Fővám téri állomásra belépve a nyers látszóbeton és a fényesen tükröződő rozsdamentes acél kontrasztja dominál. A keresztezett tartószerkezetek éles árnyékokat vetnek, amelyek a napszakok függvényében változnak – egy koreografált fényjáték. A mélyben, a Szent Gellért tér falain látható mozaikok utalnak a közeli Gellért fürdőre. A vonatok halkán suhannak az alagutakban, miközben a padlón futó fénycsíkok és az átlátható információs rendszer mutatják az utat az utasoknak a peronokon. Mindez éles kontrasztot alkot a szintén figyelemre méltó történelmi M1-es vonallal, amelyet 1896-ban helyeztek üzembe – ez volt az első földalatti vasút a kontinentális Európában, fa burkolatú kocsikkal, melyek a mai napig szolgálatban vannak.

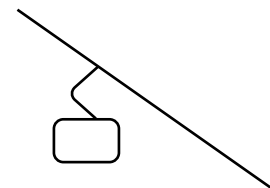

New Kids on the Rock

Épület: Seilbahn 3S Jandri – Les Deux Alpes
Termék: PREFABOND alumínium kompozitlemez
Homlokzat felülete: kb. 4.000 m² – 3.426 db. PREFABOND rombusz
Szín: P.10 prefafehér, P.10 tisztafehér, füstezüst
Építész: ATEAM, Johann Sevensand
Bádogosmunka: Michel Verney – Charpente et Menuiserie de l'Oisans
PREFA Projektfelelős: Frédéric Dumazot
Beruházó: SATA GROUP
Kötélpálya szállítója: POMA

Az alpesi egész éves turizmus úttörői

Szöveg: Carl Bender

Fotók: Croce & Wir

Mont-de-Lans és Venosc az Isère megyében található Vénéon-völgyben fekszenek, és régebben elszigetelt hegyi falvak voltak. A mindennapi életet nagymértékben a mezőgazdaság és az állattenyésztés határozta meg. A juh- és kecskesajt évszázadokon át segítette a lakókat abban, hogy átvészeljék a hegyekben a telet. A Le Bourg-d'Oisans felé vezető völgyi út hónapokon át járhatatlan volt a nagy hó miatt. Ez az elszigeteltség erős szolidaritást és találékonytárat alakított ki a faluközösségekben, amelyek máig fennmaradtak.

Az 1924-es chamonix-i téli olimpiai játékok és a síelés növekvő népszerűsége arra ösztönözte a helyieket, hogy a két falu közötti fennsíkon egy üdülőhelyt alakítsanak ki. Megjelentek az első, turistáknak szánt szálláshelyek. Sok gazdálkodó család két generáción belül szállodássá, vendéglőssé vagy síoktatóvá vált. Nehéz körülmények között épült meg a Jandri-hágóhoz vezető út, amely egészen 3300 méter magasságig, a Mont de Lans gleccserig vezet. Ez lehetővé tette a síterület kiépítését és a felvonók megépítését is.

A két település 2017-es egyesülése óta „Les Deux Alpes” néven az egész éves turizmusra helyezi a hangsúlyt. Ennek eredményeként a mintegy 35.000 szállodai férőhely és a 44 felvonó kihasználtsága egész évben magas. Napjainkban a SATA csoporttal közösen Európa egyik legmodernebb és legnagyobb alpesi turisztikai térségének számítanak, ahol minden résztvevőtől szigorú környezetvédelmi előírások betartását követelik meg a túlterhelt ökoszisztéma védelme érdekében. A SATA számos turisztikai létesítményt fejleszt és üzemeltet L'Alpe d'Huez, La Grave és Les Deux Alpes területén, és az AEON minőségi márkanev alatt több mint 1100 embert foglalkoztat a közeli régiókból.

A fókusz nemcsak a felvonók és liftberendezések üzemeltetésére, karbantartására és biztonságára irányul, hanem a hegyi éttermek, bérlemények, turistalétesítmények és a dolgozók számára kialakított lakóegységek építésére és kezelésére is. A több mint 65 éves történet eddigi legnagyobb projektje még 2021 előtt indult el. Az 1985-ben épült Jandri-Express már nem tudott lépést

tartani a megnövekedett vendég számmal – egy modern kabinos felvonó megépítése, legalább kétszeres kapacitással, régóta esedékes volt.

Az új Jandri

2024 novemberében érkezett a pillanat: rekordidő, mindössze 18 hónap alatt elkészült, és üzembe helyezték a világ leggyorsabb kabinos felvonóját. A körülbelül 1600 méteres szintkülönbség leküzdéséhez, és az akár 29 km/h-s sebesség eléréséhez mindössze hét tartóoszlopra van szükség – ez jelentősen megkönnyítette a tájba való illeszkedést. Mintegy 100 cég vett részt a projektben, és átlagosan naponta 350 munkás dolgozott a különböző építkezési területeken.

Komplex tervezés – gyors kivitelezés – 50 év üzemidő

A projekt tervezése 2021-ben kezdődött egy átfogó terep- elemzés és a természetvédelmi hatóságokkal folytatott egyeztetések után. Először a tartóoszlopok helyét határozták meg, kidolgozták a felvonó technikai megoldásait, megtervezték az állomások kialakítását és a biztonsági koncepciókat, majd a projektet benyújtották az illetékes hatóságokhoz. A három állomásépület részletes tervezését az ATEAM Architects végezte, akik a projekt összetettsége miatt folyamatosan egyeztettek a POMA mérnökeivel. A kötélpálya-technológia piacvezetője – amelynek üzeme mindössze 90 kilométerre található – világszerte már több mint 8000 felvonót épített, amelyek óránkénti összesített kapacitása eléri a 6,5 millió utast.

Gyors, moduláris és digitális

A választás a bevált 3S-technológiára esett, amely két hordozókábelt és egy vontatókábelt kombinál, hatékony hajtásrendszereket alkalmaz, és digitális felügyeleti rendszer vezérli. Az 51 kabin egyenként 24 ülő- és 8 állóhelyet kínál, így akár óránként 3000 utas szállítása is lehetővé válik. A kötélrendszert és a 4,5 tonnás kabinokat úgy tervezték meg, hogy azok a szélsőséges időjárási viszonyoknak is ellenálljanak – még akár 100 km/h-s szélsősebességű viharok esetén is biztonságosan működjenek.

A dimenziók magukért beszélnek

A Jandri felvonó két szakaszon üzemel. A középső állomás, amely 2600 méteres tengerszint feletti magasságban található, az építmény szíve. Innen történik mindkét szakasz hajtása és felügyelete. Az impozáns, részben föld alatti és 2000 négyzetméteres garázsban parkolják a kabinokat szélsőséges időjárási viszonyok esetén, és itt végeznek rendszeres ellenőrzéseket és karbantartásokat. 13 kilométer hosszú hordozókábelt és 6,5 kilométer hosszú vontatókábelt használtak, magas szilárdságú acélból, összesen mintegy 700 tonnás súllyal, hét tartóoszloppal. Minden egyes modern kabin értéke körülbelül 450.000 euró.

Ezen kívül három rendkívül összetett állomásépületet is építettek a magashegyi területeken. Mindez magyarázza a projekt mintegy 148 millió eurót költségét.

Építészeti egyensúlyozás

Az Oisans régióban úgy sikerült megőrizni az alpesi identitást, hogy közben megfelelt a modern követelményeknek. Az esztétikát és funkcionalitást ötvöző fenntartható építészet irányzata a francia Alpok turizmusának jövőjét mutatja. Az energiahatékony építés, a napenergia-technológia és a környezetbarát anyagok már alapkövetelménynek számítanak. Egyre nagyobb hangsúlyt kap az új épületek tájba való harmonikus illeszkedése is.

Építész: Johann Sevessand és kiadó: Michel Verney

Sevessand Johann építész, az ATEAM Architectes alapítója, amely Crolles-ben (Grenoble környéke) található, úttörőnek számít. 2011 óta Debrosse Nicolas és Reynier Loïc támogatásával sikeres vállalkozássá növekedett a cég és ma már 22 munkatársat foglalkoztat. A világos struktúrák és az átlátható feladatmegosztás erősítik a csapatot és meggyőzik az ügyfeleket.

2017-ben Sevessand egy pályázat során felhívta magára a figyelmet egy részben föld alatti sífelvonó-állomás tervezésével. A célja: a tájat nem szabad pusztán funkcionális épületekkel leértékelni. Az ATEAM megnyerte a pályázatot, megvalósította a projektet, és ennek eredményeként felfigyeltek rá más turisztikai régiókból is. Ezt számos projekt követte a megvalósulás minden fázisában.

A SATA Group számára tervezett irodaépület gyors ütemű tervezése L'Alpe d'Huez-ben kulcsfontosságú projekt volt. A rövid határidő ellenére az ATEAM meg-

győző koncepciót mutatott be, amely lehetővé tette a projekt időben történő befejezését. Ez lenyűgözte a megbízókat – 2021-ben az ATEAM-t bízták meg a régió legnagyobb infrastruktúra-projektjével: az új Jandri felvonóval.

Egy Projekt – három építkezés

„Nagy alázattal álltunk neki a projektnek. Az építészeti tervezést erősen befolyásolták a műszaki előírások” – mondta Johann Sevessand a Les Deux Alpes-ban tett látogatása során. A POMA szakemberei korán megadták az alapvető adatokat, és a csapat ezután neki tudott állni a tömeg- és térkonceptiók kialakításának. A völgyi állomás esetében több mint 20 különböző változatot dolgoztak ki. Fontos szempontok voltak a látogatói áramlások, a bejáratok, az eladótér, az irodák, a mosdók, valamint a műszaki és szociális helyiségek.

A felvonóállomások különlegessége, hogy el kell rejtetniük a szerkezetileg függetlenített technikát. Éppen ezért az épület és a felvonó technikai részei külön alapokra épültek. Csak ezután kerültek be a 24 méter hosszú rétegelt fagerendák, melyeket óriási daruk emeltek a helyükre. A helyi asztalos, Michel Verney vállalta a faszervezetek kivitelezését és az összes állomás homlokzati munkálatait.

Hatásos építészet

A homlokzattervezés már az első bemutatón meggyőzte a közönséget: egy változatos rombuszminta, amely egész évben illeszkedik a tájba – legyen szó erdei lejtőről, hóról, szikláról vagy gleccserről. Több próbálkozás után az irodában megállapodtak a formáról, a méretről és három megfelelő színárnyalatról.

Az anyagválasztás kihívást jelentett. Az ásványi lapok túl nehezek voltak, az alumínium beszállítók nem feleltek meg a garanciális követelményeknek. A PREFA France a PREFABOND-al meggyőző volt: mindössze 7,6 kilogramm négyzetméterenként, -50 °C-ig fagyálló, valamint 40 év szín- és 20 év anyagarancia. Tökéletes választás a magashegyi környezethez.

Michel Verney és csapata több mint 3400 előregyártott lemezt szerelt fel 4000 négyzetméter homlokzati felületen – nagy kihívást jelentő időjárási viszonyok mellett. A három szín elhelyezése pontosan a megadott előírások szerint történt, hogy elérjék a kívánt hatást.

Kihívás a magashegyekben

Az azt követő nyáron elkészült a két hegyi állomás. A középső állomás 2600 méteres magasságban – átszállóplatformmal, 5000 négyzetméteres kabin-garázzsal, irányítóközponttal, mentőhelyiségekkel és pihenőzónákkal – az egyik legnagyobb építkezésnek számít a francia magashegyekben.

Párhuzamosan elkészült a hegyi állomás 3200 méteren – permafroszt, befagyott daruk és szélsőséges időjárás, 100 km/h sebességű viharok ellenére. Körülbelül 350 munkás dolgozott rendkívüli körülmények között, hogy az építkezést időben befejezzék és novemberben megnyissák. A betont helyben keverték, az építőanyagot pedig a Jandri-hágón át vezető burkolatlan úton szállították fel.

A projektet átfogó természetvédelmi vizsgálatok előzték meg. Az építészek is figyeltek a fenntartható építkezésre, a fa és újrahasznosítható anyagok használatára, például a PREFABOND alumínium kompozit lemezre, amelynek átlagosan 77%-a újrahasznosított alumínium. A projekt ma nemcsak funkcionalitásával, hanem esztétikájával is lenyűgöz mindenkit: A homlokzatok a fényviszonyoktól függően jégkristályok, hópelyhek vagy kristályos kőzetekként hatnak – egy kiváló építészeti megoldás a magashegyekben.

Nehéz elhinni, de igaz!

A PREFARENZEN csapat rövid híre

A Jandri felvonón találkoztunk Anikóval és Györggyel – Anikó snowboardozott, György pedig sielt. Épp, hogy sikerült elérniük a kabinunkat. Azonnal észrevették a fényképezőgépünket, és rögtön szimpátia és kíváncsiság lepte el a gondolat. Mindketten a marketing területén dolgoznak Budapesten, és most töltötték el első téli üdülésüket Franciaországban. Kíváncsiak voltunk, mit gondolnak Les Deux Alpes-ről:
„Sokáig tartott az utazás, de megérte a várakozást. A kis ház, ahol megszállunk, nagyon hangulatos. A tiszta hegyi levegő és a kilátás a csúcsokra azonnal ráhangolt minket az üdülésre.

Az első síelős nap fantasztikus volt! Korán kelttünk, és verőfényes kék ég alatt élveztük a frissen ratrakolt pályákat. A hatalmas sítérp és a 3000 méteres magasság lenyűgöző – de emellett fárasztó is. Az egyik Hüttében töltött pihenő alatt a hegyek lenyűgöző panorámájában gyönyörködtünk, egészen a Mont Blanc-ig ellátni. Tegnap még a túrasíelést is kipróbáltuk, és egy csapattal érintetlen környezetben másztunk fel a hegyre. A mély hóban való lecsúszás mesébe illő volt, és a későbbi szunázás még inkább fokozta a boldogságérzetet. Este egy hirtelen jött ötlettől vezérelve a helyi korcsolyapályán kötöttünk ki, és hatalmasat szórakoztunk. Az après-ski-t sem hagytuk ki: az Umbrella Bar-ban a hangulat igazán felszabadult volt, rengeteg kedves emberrel ismerkedtünk meg, és egy fantasztikus napra koccintottunk. Sajnos holnap már vége a szabadságunknak. Ez volt eddigi legszebb téli üdülésünk, és reméljük, hogy egyszer a gyerekeinkkel visszajövünk – teszi hozzá Anikó kacskintva.

17 perc múlva elértük a hegyi állomást a Mont de Lans gleccsernél. A végén készítettünk egy emlékfotót – Anikó és György örültek neki, hogy szerepelni fognak a magazinban. Még mindig a találkozás hatása alatt, megkezdjük a munkánkat a reggeli fényben.

Thomas Hill

A jó hangulat Prefarenzen-nagykövete

A PREFEA-t korábban csak a tévéreklámokból ismertem, melyek mindig akkor mentek, amikor ebédszünetemben épp a cross-traineren edzettem. Nagy logó, jellegzetes hang és az az idegesítő reklámzene. Nem volt túl szimpatikus számomra. Néhány évvel később állásinterjún voltam a PREFEA-nál. Először azt gondoltam: ez nem neked való. Viszont minden teljesen másképp alakult. “

Korai vágyak – Nagy célok

Thomas gyermekkorát a Bauhaus városában, Dessau-ban töltötte a korábbi NDK területén. Hat gyermek közül harmadikként, és egyetlen fiúként, már korán meg kellett tanulnia kiállni magáért. Szerető szüleinek köszönhetően boldog gyermekora volt – játék, sport és szigorú iskola kísérte mindennapjait. Nyugaton élő rokonai elbeszélései, valamint a titokban nézett, tiltott tévéműsorok hatására már fiatalkorában megfogalmazódott benne a vágy egy szabadabb élet iránt.

Nem véletlen döntött úgy, hogy gépésznek tanuljon. Abban reménykedett, hogy e szakmán keresztül bejárhatja a világot. Azonban a politikai rendszer a nyugati kapcsolatai miatt megtagadta tőle ezt a szabadságot. A fal leomlása után rokonaihoz költözött Augsburgba, ahol egy fémmegmunkáló cégnél talált állást.

„A piszkos kezek és a hideg fém mindig zavartak. Éreztem a vágyat, hogy valami nagyobbat csináljak, alkossak, részt vegyek valamiben. Ezért számomra egyértelmű volt, hogy szakmailag váltani akarok. “

Karrier – nem minden áron

Már egy nagy elektronikai vállalatnál dolgozott a gyártó-sorok fejlesztési vezetőjeként, amikor a mexikói nászútja alatt megismerkedett egy nagy német cég menedzserével. „Te igazi értékesítő típus vagy. Jól beszélsz, érthetően fogalmazol. Gyere hozzánk az értékesítésbe! Van egy nyitott pozíciónk Dél-Németországban. Jelentkezz nálam a nyaralás után!” – mondta neki. Így is tett, de sajnos az állás már nem volt elérhető. „De számomra egyértelmű volt: ezt akarom csinálni, az értékesítésben akarok dolgozni.”

Családja és barátai jelentős agggodalmai ellenére – fiatal családapaként – otthagya a biztos állását, és átváltott egy közepes méretű homlokzatépítő vállalat értékesítési részlegébe. „Biztos voltam benne, hogy sikeres leszek.” Hét évvel később – ekkorra már értékesítési vezető volt – egy fejevadász kereste meg. „2008-ban volt az első beszélgetésem a PREFEA-val. Onnantól indult be igazán a sikertörténet. A PREFEA Ausztria már akkor is jól állt, mind a termékeket, mind az építészethez való hozzáállást tekintve. Ez számomra, mint „Bauhaus-gyerekek”, különösen izgalmas volt. Gyakorlatilag a mesterházak előkertjében nőttem fel. “

Abban az időben Németországban még sok fehér folt volt a térképen. Alumínium tetőt ritkán lehetett látni. Thomas Hillnek azonban bájjal és jókedvvel sikerült néhány éven belül meggyőznie a bajorországi bádigosokat és tetőfedőket a PREFEA-ról. A nagy áttörést 2010 hozta meg, a matt P.10 bevonattal, amely számos színben elérhető volt. „Egy matt fémdarab, ami csak ott termett – és ezzel megnyíltak a kapuk az építészet világa felé is. Ez valódi lendületet adott” – emlékszik vissza Thomas csillogó szemekkel.

Aki sikeres akar lenni a nagy építészet világában, annak szolgáltatónak kell lennie.

„A 44 × 44 rombusz, a Siding.X vagy az FX.12 típusú termékekkel a táskámban Németország egyik első PREFEA projektfejlesztőjeként kizárólag az építészek és tervezők tanácsadására koncentrálhattam, és új hálózatokat építhettem ki. Ez volt az az időszak is, amikor elkezdtünk új katalógusokat készíteni, és létrejött a PREFARENZEN mint kommunikációs platform az építészek számára. Egy ilyen projekt sikeréhez számos, különböző osztályokból származó kolléga együttműködése és támogatása szükséges. Azóta folyamatosan előre és felfelé haladunk. Ez igazi csapatmunka. A PREFARENZEN könyvek ideális eszközt jelentenek az építésekkel folytatott megbeszélésekhez, gyakran még a prospektusokat és katalógusokat is helyettesítik. Ma a PREFEA Németország csapatában országszerte 16 olyan kollégám van, akik – hozzám hasonlóan – szenvedéllyel kísérik végig a tető- és homlokzatprojekteket a tanácsadástól a részlettervezésig. Bár mindenki a saját útját járja, tapasztalatainkat megosztjuk egymással, és szívesen vesszük át egymástól a jó ötleteket. “

A földet, amit művelünk, szeretni kell.

„Bennem mindig ott van a belső vágy, hogy új dolgokat lássak. Sokat utazom a világban, sokat olvasok az építészetről, és nagyra értékelem a letisztult vonalakat és éleket. Nem tudok nyugton maradni. Amit én szépek találok, az számomra gyakran a következő trend – hogy mások is így látják-e, azt nem tudom. Viszont amit tanácsolok és közvetítek, az általában nagyon jó fogadtatásra talál. Az építészek tulajdonképpen nem alkotnak trendeket. Ők ötletekkel rendelkeznek, és a piacon elérhető anyagok alapján tájékozódnak. Én útmutatónak és segítő-társnak érzem magam. Mindig örömmel tölt el, amikor látom, hogy az építészek lelkesednek, ha például a kompozit lemezt vagy a fogazott profilt ajánlom nekik – pusztán azért, mert nekem tetszik, és magas minőségű. Gyakran találkozom fiatal építésekkel is, közvetlenül a diploma után. Ők hálásak, ha segítek nekik az alépítmény tervezésében, a formatervezésben vagy egy részlet megoldásában. Ez ahhoz vezet, hogy sikeresen tudom pozicionálni a termékeinket, és az építészek újra és újra szívesen fordulnak hozzám tanácsért és támogatásért. Így látom a munkámat. Mindig igyeksem ott lenni, amikor szükség van rám. És ha egyszer majd nyugdíjba megyek, azt szeretném mondani: „A munkám nagy részében azt csináltam, amit szeretek, ami örömet okoz.” – Ennél jobb talán nincs is. “

„Amikor ma végigautóزم a városokon, és látom a számos épületet, amelyek PREFEA tetőkkel és homlokzatokkal vannak borítva, büszkeség tölti el a szívemet. Az ember azonnal felismeri: „Ah, abban te is részt vettél – ez nagyszerűen néz ki!” Pontosan ez az, ami hajt engem. Az a tudat, hogy valami jelentős dologhoz hozzájárulhattam. Mindig az volt a célom, hogy valamit elérjek és aktívan részt vegyek benne, ahelyett hogy csak kövessem az eseményeket. Minden nap örömmel és büszkeséggel tölt el, különösen, amikor olyan projekteket valósítanak meg, amelyek később még a PREFARENZEN könyvekben is megjelennek – ez a csúcs. “

Thomas Hill - magánélet

Az NDK-ban birkóztam. Ezt azonban abbahagytam, mert részben hatalmas fájdalmakkal és megpróbáltatásokkal járt, és alapvetően nem szeretem az erőszakot. Egy bizonyos életkor után pedig a hormonok is azt mondták: „Most már inkább a nőkre kellene koncentrálnod, nem pedig a versenysamokra.” Ezt meg is valósítottam, és felhagytam a sportkarrieremmel. Ma már a szabadidőmet a családommal töltöm sportolással, utazással, és a téli hónapok egy részét a Kanári-szigeteken töltjük. Hétvégente rendszeresen hosszú „sétákra” megyek Emmával az erdőben. Ezen kívül gyakran lefoglalom a konyhát, és különleges ételekkel lepem meg a feleségemet, a lányomat a barátjával és a barátainkat. A főzés a PREFEA mellett a másik nagy szenvedélyem.

✍

Szöveg: Carl Bender

Fotók: Croce & Wir

PJ Word Rap

THOMAS HILL válaszai

- Korán kelő vagy éjjeli bagoly?
Mindkettő
- Fehér kolbász vagy mézeskalács?
Fehér kolbász
- Közösségi média vagy törzsasztal?
Törzsasztal
- Múzeum vagy stadion?
Múzeum
- Komédia vagy dráma?
Komédia
- Új építésű vagy régi épület?
Régi épület
- Beszélni vagy gépelni?
Beszélni
- Komló vagy szőlő?
Szőlő
- Líra vagy próza?
Líra
- Flip-flop vagy sportcipő?
Flip-flop
- Akkumulátor vagy tank?
Tank
- Konyha vagy kert?
Konyha
- Mentés vagy szénsavas?
Szénsavas
- Fej vagy has?
Racionális has-típus

Termálfürdő Milánóban – ki gondolta volna?

Milánó, lombardia fővárosa, a divatról, a dizájnról és a sportról híres, és most egy újabb látványossággal büszkélkedhet: „De Montel – Terme Milano“, Olaszország legnagyobb városi termálparkja 2025. április 1-én nyitotta meg kapuit. A San Siro városrészben található elegáns létesítmény egy műemlékvédelem alatt álló, teljesen felújított szecessziós épületkomplexumban kapott helyet.

Szöveg: Christiane Bürklein

Fotók: Croce & Wir

Korszerűsítés és helytörténet

Lóverseny, szecesszió, termálvíz – ez a három összetevő adja annak a különleges városmegújítási projektnek az alapját, ahol múlt és jövő, vízióval teli tervezés és kiváló kézművesmunka egyedülálló módon találkozik: De Montel – Terme Milano. A milánóiak így saját városrészükben élvezhetik a fürdőkultúrát, és egy gazdag hagyományokkal rendelkező termálkultúra éled újjá. Nem véletlen, hogy Milánó városa 2007-ben úgy döntött, hogy termálvíz után kutatva, fúrásokat kezd az egykori De Montel istállók területén – és végül valóban, 396 méteres mélységben vízre is bukkantak. A termálvíz már a római kor óta ismert volt a térségben, és még néhány évvel ezelőtt is három kútból folyt az úgynevezett „acqua marcia”. Ezt a csodaszerként számontartott kénese gyógyvizet a Parco Sempionében, a Viale Piconón és a Piazza Sant’Angelón lehetett fogyasztani. A fúrások során feltárt oligominerális termálvíz, amely az olasz egészségügyi minisztérium tanúsítványával is rendelkezik, szulfát-, bikarbonát- és esszenciális ásványi anyag-tartalmának köszönhetően bőrbetegségek kezelésére különösen alkalmas.

Giuseppe De Montel és Milánó aranykora a lóversenysportban

San Siro sporttal való kapcsolata a 19. század elejére nyúlik vissza, amikor Milánóban megrendezték az első lóversenyeket – egy olyan sportágat, amely sokakat lenyűgözött, és 1883-ban a *Società Lombarda per le corse dei cavalli* (Lombardiai Lóversenyársaság) megalapításához vezetett. Giuseppe De Montel, aki 1879-ben született, szenvedélyes lókedvelő, sikeres textilipari vállalkozó, valamint a korabeli elit egyik befolyásos alakja, a „Clubino” nevű elitklub elnöke volt. Nagyratörő álma az volt, hogy Milánót az olasz Newmarketté, angol lóverseny-főváros, tegye – ehhez azonban megfelelő infrastruktúrára volt szükség. Így 1915-ben, az első világháború közepette, belekezdett saját istállókomplexumának megépítésébe, amelyet Arrigo Cantoni és Paul Vietti Violi építészek terveztek, és amely végül 1921-re készült el. Az ő létesítménye mellett 1920-ban elkészült a galoppversenypálya, majd 1925-ben az ügetőpálya is. Egy érdekesség a futballrajongók számára: a legendás Giuseppe Meazza Stadion – az AC Milan és az Inter otthona, közismertebb nevén San Siro – csak 1926-ban épült meg. De Montel sikertörténete azonban 1938-ban megszakadt:

zsidó származása végett menekülésre kényszerült, és fel kellett adnia istállóit. Az impozáns szecessziós épület egy dicső korszak szimbóluma volt, feledésbe merült. Bár túlélte az 1970-es és 1980-as évek bontásait, és végül 1987-ben műemlékké nyilvánították, viszont ez sem tudta megakadályozni az épületek hanyatlását.

Épület: De Montel – Terme Milano

Termék: 3.600 m² PREFA 44 × 44 tetőfedő rombusz és 800 m² Prefalz tető a napelemek alatt P.10 világosszürke színben,

PREFA napelem rögzítési rendszer

Szín: P.10 világosszürke

Építéset: Studio Giancarlo Marzorati, J + S SpA,

Progettisti Associati Tecnar s.r.l.

Bádogosmunka: Art Coperture S.r.l. – Artur Cekrezi,

...GMP – Mauro Galavotti & C.S.N.C.

PREFA Projektfelelős: Sergio Sorce és Alessandro Porru

Beruházó: Terme & SPA Italia S.r.l., Fonds Azimut SGR

Építész: Federico Pella, J + S SpA

Újítások és a múlt megőrzése

Időközben San Siro városrésze rendkívül sokszínűvé vált: a tágas zöldterületek mellett sűrűn beépített lakóövezetek, családi házak mellett toronyházak, szociális bérlakások szomszédságában elegáns villák találhatók. Milánó városa – a De Montel-terület tulajdonosaként és a C40-hálózat tagjaként (ez egy olyan nemzetközi szövetség, amelyben közel 100 nagyváros polgármesterei működnek együtt a klímaválság elleni sürgős intézkedések érdekében) – 2017-ben nevezte be a mintegy 16.257 négyzetméteres területet, benne két, összesen kb. 3000 négyzetméternyi épülettel a „C40 – Reinventing Cities” nevű pályázatba. A pályázat előírásai között szerepelt „a meglévő épületek felújítása a hely történelmi arculatának helyreállítása érdekében”, mindezt fenntartható módon. Egyértelmű volt az is, hogy az épületegyüttes műemlékvédelem alatt áll, így minden átalakítást az Soprintendenza Archeologia, Belle Arti e Paesaggio (az olasz régészeti, képzőművészeti és tájvédelmi felügyelet) jóváhagyása mellett kellett elvégezni. Az elvárások döntő szerepet játszottak abban, hogy a felújításhoz a PREFA alapanyagait választották – olyan anyagokat, amelyek egyaránt megfelelnek a műemlékvédelemnek és a fenntarthatósági szempontoknak.

Kihívások és víziók közötti építészet

A végső győztes a „Teatro delle Terme” (Termálszínház – a név jelentése magától értetődővé válik, ha rápillantunk a létesítményre). A tervet a Marzorati / J+S SpA építésziroda és a Progettisti Associati Tecnarco s.r.l. környezetvédelmi szakértői csapata nyújtotta be. Federico Pella, a J+S SpA alapítója és az Architecture Business Unit igazgatója „bátor, talán őrült lépésnek” jellemezte a projektet: „Valóban merész megközelítésnek számított egy szecessziós épületet a legszigorúbb műemlékvédelmi előírások betartása mellett újjáépíteni, miközben teljesen megváltoztattuk a funkcióját: lóistállóból egy olyan hely lett, amely az emberek kikapcsolódását és jólétét szolgálja.”

„Valóban merész megközelítésnek számított egy szecessziós épületet a legszigorúbb műemlékvédelmi előírások betartása mellett újjáépíteni, miközben teljesen megváltoztattuk a funkcióját: lóistállóból egy olyan hely lett, amely az emberek kikapcsolódását és jólétét szolgálja.”

Foto: J+S SpA

Építészet - múlt és a jelen találkozása

Az eredeti szecessziós épület önmagában nem felelt meg a mai elvárásoknak – különösen az útvonalvezetés és a terek közötti folyamatosság tekintetében volt szükség átalakításra. Az újonnan hozzáadott épületrészeket szándékosan, látható módon különítették el, amit a gyárilag előkezelt fémlemez burkolat is hangsúlyoz. A rekonstrukció alapjául korabeli fényképek és illusztrációk szolgáltak. A híres amerikai építész, Louis Sullivan mottója – „A forma követi a funkciót” – ebben a projektben különösen fontos. Nem pusztán történelmi hitelességről volt szó, hanem elsősorban arról, hogyan lehet az új funkciókat megfelelő módon integrálni a meglévő térszerkezetbe. Fontos szerepet kaptak a tájépítészeti elemek is, mint a corte preziosa (belső udvar) és a parco urbano (városi park), amelyek kapocsként működnek a termálfürdő és a városi környezet között. Ezek a terek vizuálisan is megerősítik az összeköttetést a várossal, és különleges hangulatot adnak az egész komplexumnak. A parkosított területek zöld jövője is biztosított: a következő tíz évben összesen 2300 fa elültetését tervezik.

Együttműködés a pandémia idején

A projektfejlesztés döntő szakasza éppen a koronavírus-járvány idejére esett. Federico Pella szerint különösen figyelemre méltó volt az együttműködés a műemlékvédelmi hatósággal: „Az összes egyeztetés a Szuperintendenssel Teams-hívásokon keresztül zajlott, és rövid időn belül megkaptuk a szükséges engedélyeket. Ezért külön köszönet a műemlékvédelmi hatóságnak.” Pella külön kiemeli Giancarlo Marzorati építész szerepét, aki 2024. december 24-én hunyt el. A funkcionális átalakítás koncepciójának kidolgozását és az ehhez kapcsolódó egyeztetési folyamatokat alapvetően meghatározta Marzorati sokéves tapasztalata, amely nagyban hozzájárult a projekt sikeres lebonyolításához. Mindenki számára érthető, mekkora kihívást jelentett a lóistállók fürdővé alakítása – mindezt úgy, hogy közben minden műemlékvédelmi előírást maradéktalanul be kellett tartani!

Fenntarthatóság és anyagválasztás a PREFA-val

A PREFA 44 × 44-es tetőfedő rombuszok és a Prefalz szegélyprofilok – mindkettő P.10 világosszürke színben – teljes mértékben megfelelt a C40-pályázat szigorú előírásainak (nem csupán a 40 éves garancia miatt!). „Tudatosan választottuk a PREFA-t, mivel a tetőelemeink újrahasznosított alumíniumból készülnek, és teljes mértékben újrahasznosíthatók – ez tökéletesen illeszkedik a körforgásos gazdaság elveihez” – magyarázza Federico Pella. Esztétikai szempontból is meggyőző volt a PREFA: a tetőfedő rombuszok hitelesen idézik fel a történelmi kőfedést, így az épület új formája harmonikusan illeszkedik a múlt örökségéhez

A versenykiírás részeként előírt napelemek is esztétikusan integrálhatók voltak a PREFA napelemes rögzítőrendszerének köszönhetően. Így sikerült az energetikai fenntarthatóságot korszerű módon megvalósítani anélkül, hogy ez hátrányosan befolyásolta volna az épület történelmi arculatát. A tetőfedést az Art Coperture és a GMP – Mauro Galavotti cégek végezték, akik a projekt kezdetétől fogva a csapat tagjai voltak. Artur Cekrezi, Mauro Galavotti és munkatársaik terjedelmes tapasztalattal rendelkeznek mind a használt anyagok, mind a műemlékvédelem alatt álló, egyedi épületek területén. Ennek köszönhetően a több mint 4400 négyzetméteres tetőfelület – beleértve a tetőbe integrált ablakokat is, melyek előregyártott műköelemekből, korabeli tervek alapján készültek – szakszerűen és esztétikusan került kivitelezésre.

A PREFA szerepét a projektben Pella tömören így foglalja össze: „A PREFA tetőfedő rombuszainak köszönhetően újraéleszthettük az épület történelmi megjelenését, miközben teljesíteni tudtuk a C40 – Reinventing Cities kezdeményezés szigorú fenntarthatósági céljait is.”

San Siro új jelképe

A De Montel – Terme Milano az átfogó városfelújítási terv első lépését jelenti, és így modellként, sőt irányadó példaként szolgál San Siro jövőbeli fejlesztéseihez. A Terme & SPA Italia koncepciója alapján a Studio Marzotati által tervezett, majd a J + S SpA irodája által továbbfejlesztett projekt egy úgynevezett „Quality Venue” – azaz minőségi helyszín –, amely nyitott, elérhető és az emberek életminőségét hivatott javítani a város szívében. „Ha sikerül hozzájárulnunk az emberek mindennapi jóllétének javításához, akkor elértük a célunkat,” fűzi hozzá Federico Pella.

„Ha sikerül hozzájárulnunk az emberek mindennapi jóllétének javításához, akkor elértük a célunkat.”

Terme & SPA Italia: Wellness és fenntarthatóság városi környezetben

Pontosan ez a célja a projekt üzemeltetőjének, a Terme & SPA Italia-nak is, amely az Azimut SGR alapkezelő társasággal közösen finanszírozta a beruházást. A Terme & SPA Italia 2021-ben alakult Rómában, és olyan jelentős helyszíneket működtet, mint a Terme di Saturnia vagy a Monticello SPA & FIT. Munkájuk során különös hangsúlyt fektetnek a fenntartható fejlődésre és a kulturális integrációra. Antonio Samaritani, a Terme & SPA Italia ügyvezető igazgatója, a létesítmény egyik gyönyörű termében adott interjúnkban hangsúlyozta, hogy sikerült Milánó városának visszaadni egy értékes történelmi örökséget: „A szecessziós épületek eredeti struktúrái és a kortárs igények tökéletes harmóniája egyedülálló élményt teremt. Minden helyiség – még a masszázsszobák is – ablakokkal rendelkezik, amelyek állandó kapcsolatot biztosítanak a városi környezettel. Ez valódi különlegesség egy városi termálfürdő esetében.” A De Montel termálfürdő így egy olyan kikapcsolódási oázist kínál a város szívében, amely autóval, de leginkább kerékpárral vagy tömegközlekedéssel is könnyen megközelíthető.

Samaritani számára a wellness egyszerre jelent szépséget, történelmi tiszteletet és fenntarthatóságot. Minden részlet – az anyagok kiválasztásától kezdve a világításon és illatokon át – gondosan lett kialakítva, hogy minden generáció számára hívogató, meleg atmoszférát teremtsen.

Az itt dolgozó mesterek kézműves tudása szerves része az élmény minőségének – ezt már akkor érzi az ember, amikor belép a termálfürdőbe. A főbejárat egy látványos vízesés mögött bújjik meg, amely egyúttal az egyik leggyakrabban használt szelfipont is.

A recepció mögött pedig egy érzékszervi utazás veszi kezdetét: egy olyan tér, ahol a látogatók – legalább egy bizonyos időre – maguk mögött hagyhatják a hétköznapi napokat, és – ahogyan a fürdő hivatalos weboldalán is olvasható – „újjaszülehetnek”. Ez a szlogen egyben utal a projekt alapjául szolgáló C40 – Reinventing Cities nemzetközi pályázatra.

Ügyvezető igazgató: Antonio Samaritani, Terme & Spa Italia

Az üzemeltetők célja, hogy a fürdő kulturális programok révén valódi közösségi térré – egy központtá váljon, amely új, városi életérzést hoz a San Siro városrészébe. Antonio Samaritani hangsúlyozza, hogy mindez szoros együttműködésben történik Milánó 7. kerületének önkormányzatával. Különösen örömteli, hogy a De Montel – Terme Milano számos kedvezményt kínál a milánói lakosok bizonyos csoportjai számára – ezáltal a létesítmény valóban széles körben hozzáférhetővé válik.

A De Montel – Terme Milano így nemcsak egy wellness-központ, hanem egy nagyobb városfejlesztési terv részeként egyben a kulturális és társadalmi megújulás motorja San Siroban. A projekt meggyőzően mutatja be, hogy a termálfürdő kultúra – még ha történelmi falak között is kínálják – lehet friss, vonzó és abszolút „pop-kultúra” is.

„A szecessziós épületek eredeti struktúrái és a kortárs igények tökéletes harmóniája egyedülálló élményt teremt.”

2045: *Egy elefánt vagy 10.000 egér*

Az építészetben és az építési gyakorlatban a verseny alapvető szerepet tölt be. A verseny gondolatát jobb eredményekkel, igazságosabb indulási és megbízási esélyekkel, valamint magasabb – építészeti és kivitelezési – minőséggel hozzák összefüggésbe. De valóban így van ez? És az építkezésen nem inkább a „jobb együtt” elv érvényesül, mintsem az, hogy „aki előbb végez, az nyer”?

Számos tanulmány foglalkozik az emberiség – és az egyes ember – együttműködési hajlandóságával. Nem mindegyik jut arra a következtetésre, hogy az együttműködés képessége mindenképp emberi sajátosság, és ilyen értelemben a túlélés szempontjából hasznos. Az építési gyakorlat viszont máshogy néz ki: épületeket csak közösen lehet megépíteni. Ezek olyan kihívások, melyekkel együtt kell megküzdeni. Az igazán jó projektek ismérve, hogy minden résztvevő a lehető legjobb cél elérésén dolgozik. És mi lenne a szerkezetkész állapotból belsőépítészet nélkül? Mit érne a burkoló a statikus nélkül, vagy egy építész a bádogos nélkül?

Hosszútávú együttműködés

Az együttműködés általános hasznossága ma már nem csupán tapasztalati tény, hanem tudományosan is alátámasztott tézis. Az ember akkor erős, ha összefog – mégpedig különböző léptékekben: mint szomszédság, mint helyi közösség, mint társadalom. „Globális organizmus vagyunk” – hallottam nemrég Andrew Ringsmuth komplexitáskutatóval való találkozásomon. A kooperatív viselkedésnek már csak ezért is hosszú távon érvényesülnie kellene. Egyetlen organizmus sem nyer élettartamot azzal, ha bizonyos elemeit elnyomja, vagy akadályozza azok jó együttműködését. Ez azonban nem zárja ki, hogy maga az organizmus és működése a külső körülményekhez alkalmazkodjon – vagyis idővel változnia kel.

Komplex rendszerek

Bár nehéz pontosan megjósolni, hogyan viselkednek majd a jövőben a komplex rendszerek – legyen szó bolygókról, társadalmakról, ökoszisztémákról vagy az épített környezetről –, működőképességük szempontjából döntőek az egyes elemek közötti kapcsolatok. Gondoljunk csak bele: 10 000 egér vagy egy elefánt – a mozgó tömeg azonos, a működés azonban teljesen más. Ez a különbség kezelést igényel: a sok kis elem több energiát igényel a kommunikációhoz, mint egyetlen nagy, amely esetleg észre sem veszi, hogy koordinációra lenne szükség. Ha egy rendszer túlmelegszik vagy instabillá válik, akkor a kommunikációt és az együttműködést kell „megjavítani” az egyes egységek között. Városok, települések és társadalmak komplex rendszerek, amelyek összehangolást és fokozott együttműködést igényelnek. Ez teljes mértékben alkalmazható a tervezési és építészeti gyakorlatra is. És ekkor kezd igazán történni valami – ha az épületet nem statikus tömegként, hanem egy fejlett, rendkívül aktív, örömmel működő és – igen, néha hibázó, de mindig megoldásra törekvő – organizmus termékeként képzeljük el.

Milyen együttműködést szeretnénk igazán?

Felmerülhet a kérdés, hogy az építészeti folyamatban hol is kellene elkezddőnie az együttműködésnek. Az előtervezési szakaszban? A nulladik fázisban? Már a keretfeltételek elemzésekor, vagy csak akkor, amikor az állványzat feláll a helyszínen? Ha megkérdezzük Stella Schaller transzformációkutatót, ő azt mondja: „Ez már a közös jövőkép kialakításával elkezddődik.” Egy könnyed mondat, amely ugyanakkor annál nehezebb fel-

adatot ró ránk. Közösen jövőképet alkotni majdnem olyan, mint társadalmi utópiát tervezni. De vajon nem pont erre képeztük magunkat építészként? Nem éppen az a feladatunk tanulmányaink során és a mindennapi munkában is, hogy elképzeljünk valamit – egy épületet, tereket, kapcsolatokat és környezeteket –, amelyek még nem léteznek, még nem öltöttek formát? Ezt én „tervezési alapképességnek” nevezem – jó kiindulási alap egy közös jövőhöz. Feltéve, hogy nem felejtjük el: nem mindenki ugyanazt a jövőt kívánja. (10 000 egeret sem lehet egy kaptárra húzni.)

Jövőzene?

A kételkedők szemében ez sci-fi, mások számára viszont valós utópiák. A kooperatíván kidolgozott jövőképek lényege, hogy sokak valóságát, tapasztalatait és képességeit veszik figyelembe. Máshol már megvalósított ötletek új kontextusba helyezhetők. Nem egyes alkotók távoli, elérhetetlen jövőképei ezek, hanem kipróbált példák, amelyeket célzottan lehet sokszorosítani és adaptálni.

2045: Konkrét példákra van szüksége? **Hamarosan** Koppenhága kerékpáros autópályája megjelenhet Hamburgban vagy Grazban is. Lipcse történelmi belvárosában tetőkre szerelt napelemes rendszerek termelhetnek energiát, a Rajna, a Neckar és a Steyr revitalizált szakaszai pedig lágy kanyarokban kigyózhathatnak át a tájakon.

A közös jövőképek megvalósítása pénzbe fog kerülni – elsősorban koordinációra és együttműködésre lesz szükség. Közös célként azonban ez teljesíthető feladat. Át lehetne csoportosítani az erőforrásokat: kevesebbet költeni a versenyre, és többet az együttműködésbe. Vagyis inkább elefánt, vagy 10 000 egér – ez itt a kérdés.

Megjegyzés: Gerhäuser Claudia a PREFARENZEN csapatának nevében általában kérdéseket tesz fel építészeknek, kézműveseknek vagy kutatóknak. A magazin ezen számában azonban a „nemrégiben” és „hamarosan bekövetkező” gondolatait osztja meg velünk.

Napelem tetős templom: Hit a jövőben

Az energiaátmenet és a fenntartható energiaforrásokra való átállás korunk egyik legnagyobb kihívása. Egyre nagyobb figyelem irányul a templomtetőkre is, mint potenciális felületekre napelemek telepítéséhez — ugyanakkor figyelembe kell venni a műemlékvédelmi előírásokat és az építészeti követelményeket is.

A nürnbergi St. Karl Borromäus-templom felújítása jól példázza, hogyan vált lehetővé — a 2023-ban módosított Bajor Műemlékvédelmi Törvénynek köszönhetően — ilyen felületek nagy léptékű hasznosítása PREFA napelemes tetőfedő panelekkel.

Szöveg: Carl Bender
Fotók: Croce & Wir

A Templom, mint erőmű

A templom a napelemes rendszernek köszönhetően nemcsak a saját áramfogyasztását fedezi, hanem tiszta energiával látja el a szomszédos óvodát, a plébániát, a plébániatermet, valamint 38 közeli lakóegységet is. A várható éves áramtermelés körülbelül 93 MWh, ami jelentős hozzájárulást jelent a helyi energiaátmenethez is.

Építészeti integráció és műszaki részletek

A PREFA napelemes tetőfedő paneli tökéletesen illeszkednek a templom megjelenéséhez, annak ellenére, hogy a tetőt eredetileg természetes vörös színű, frankföldi hornyolt cserepek fedték, amely az időjárás hatására az utóbbi időben sötétszürkévé váltak. Összesen 1233 modult és 4600 méternyi kábelt építettek be a 123 kWp teljesítményű rendszer megvalósításához

Történelmi ékszer Nürnberg szívében

A St. Karl Borromäus-templom Nürnberg-Mögeldorfban jelentős építészeti műemlék, a frank expresszionizmus stílusában. Az építményt 1926/27-ben Fuchsenberger Fritz építész tervei alapján építették, és az idők során nagyjából változatlanul megmaradt. A templom az időszak templomépítészetének kiemelkedő példája. Az első világháború után egy modern építészeti nyelvezet alakult ki, amely kezdetben ritkán jelent meg a templomépítésben. Fuchsenberger Fritz belefáradt abba, hogy mindig ugyanazokat a történelmi stílusokat ismételje, és csatlakozott az új, kortárs ideológiához. A célja az volt, hogy visszatérjen a korai keresztény templomok egyszerű formáihoz, miközben expresszionista elemeket integrált az építészetbe.

Kezdetben nagy ellenállásba ütközött az egyházközség részéről. A meglévő előzetes terv ellenére Fuchsenberger nemcsak minimalista terveivel, hanem az épület tés-tének 90 fokkal való elforgatásával is meglepte őket. A nagy, magasan elhelyezett ablakokkal különleges fény-hatásokat teremtett a templomban, amelyek az egész napfény mozgását tükrözték.

A korlátozott pénzügyi források hozzájárultak ahhoz, hogy az építész a tervet a legszükségesebb elemekre korlátozza. Magabiztosan döntöttek úgy, hogy a templomépítésben először használnak mészkőhomokot, amely egy közeli, mindössze néhány kilométerre található mesterséges homokkő gyárból származott. Az innovatív családi vállalkozás fejlesztette ki a gyártási eljárást, és a falazóköveket különböző színárnyalatokban közvetlenül a helyszínre szállította. A köveket közvetlenül a teherautóról dolgozták fel, ami időt és költséget takarított meg.

Az építész az érdes, vakolatlan falak és az expresszív módon falazott kövek kombinációjával – ívekkel, ablak-keretekkel és konzolokkal – valamint a néhány természetes kőelemmel jellegzetes vallásos karaktert hozott létre, amely meghatározza a templomi helyiség jellegét. Ez a hatás az épület belső terében is folytatódik. Itt Thalheimer Paul kifejező falképe, Fuchsenberger által tervezett templomi berendezés, valamint a gobelinek, amelyeket nagyrészt Deocara nővér a Szent Walburg kolostorban tervezett és szőtt, hagynak mély benyomást.

Szerencsés körülményeknek és egy éber sekrestyésnek köszönhetően a templom károk nélkül vészelte át a háborús korszakot. A kisebb felújításokon, az orgona átalakításán és a kriptá altemplommá történő átalakításán kívül az elmúlt közel 100 évben nem volt szükség komolyabb beruházásokra.

Az utóbbi években azonban egyre gyakrabban fordultak elő károk a tetőn, így elkerülhetetlenné vált a felújítás. Az építész, Josef Weber, aki a templomigazgatásért felelős, volt a projekt mozgatórugója.

Sikerült megszereznie a szükséges pénzügyi forrásokat, valamint különböző támogatásokat. Kizárólag a módosított műemlékvédelmi törvény tette lehetővé, hogy a védett épületek bizonyos feltételek mellett napelemes rendszerekkel legyenek felszerelve.

Épület: St. Karl templom Borromäus
Ternék: PREFA napelemes tetőfedő panel 1.233 db., PREFA R.16
tetőfedő panel: kb. 500 m², teljesítmény 123 kWp,
beépített kábelek hossza 4.600 m
Tetőfelület: kb. 800 m²
Várt hozam: 93 MWh/év
Építéset: Peter Troppmann Építésziroda
Bádogosmunka: Erhard Achtelstetter GmbH
PREFA projektfelelős: Holger Voit
Beruházó: St. Karl Egyházközség Borromäus

Troppmann Peter építész

A külső felújítás értékelésével, termékkutatásával, tervezésével és építési vezetésével a műemlékvédelmi regensburgi építész, Troppmann Peter kapott megbízást. Hat hónappal a 2024-es őszi befejezés után a következőket mondta a sikeres projektről:

„26 éve dolgozom önálló építéssként a műemlékvédelem területén, előtte pedig 8 évig egy műemléki irodában dolgoztam. Ehhez a templomhoz azért kerültem, mert jelentős műemléki tapasztalattal rendelkezem, különösen a tetőszerkezetek felújításában. Nyilvánvalóan a hálózatunk Regensburgtól egészen Nürnbergig terjedt. Most pedig közvetlenül a napelemes rendszer üzembe helyezése előtt állunk. Ez tényleg büszkeséggel tölt el.

Engem és a csapatomat lenyűgöznek azok a komplex szakágak, amelyek nemcsak az épület új használati lehetőségeit keresik, hanem a szükséges építési kutatásokban is részt vesznek. Régen még kézzel rajzolták a terveket, kartonra, ceruzával, és így készítették el a lehető legjobb dokumentációkat. Itt viszont digitálisan mérjük fel a tetőszerkezetet, és ezzel létrehoztuk az összes további lépés alapját.

Négy évvel ezelőtt kezdtük el közösen, az összes érintett fél bevonásával keresni a megoldást a tető lefedésére. Két ellentétes álláspont alakult ki. Az egyik oldal mindenképpen fémlemez tetőt akart, míg a másik, a műemlékvédelem részéről, a történelmi tetőfedést követelte.

A számítások azt mutatták, hogy a történelmi tetőszerkezet teherbírása már nem felelt meg a jelenlegi szabványoknak, amelyek szerint a cserép súlya – úgy hiszem, 56 kilogramm négyzetméterenként – kellene legyen. A szép, masszív függesztett ácsszerkezetet meg kellett volna erősíteni, ami a tető formáját eltorzította volna. Eddig szó sem volt napelemes rendszer telepítéséről.

Miután a Bajor örökségvédelmi hivatal vezetője, Pfeil Mathias pénzügyi forrást biztosított a lehetőségek vizsgálatára, hogy miként alkalmazhatók napelemes rendszerek műemlékekhez, irodám kapott megbízást arra, hogy megfelelő rendszereket keressen és értékeljen. Végül Európán belül több komoly céggel is közvetlen kapcsolatba kerültünk. A termékeiket technikai, funkcionális és esztétikai szempontból közvetlenül a gyártónál vizsgáltuk meg, és egy kiválasztási eljárásnak vetettük alá őket. Több vizualizáció után két olyan rendszert választottunk ki, amelyek egyértelműen megfeleltek a műemlékvédelmi követelményeknek. Végül az egész bizottság egyhangúlag a PREFA rendszere mellett döntött.

Sok részlet mellett kulcsfontosságú volt, hogy a PREFA napelemes tetőfedő panel kompatibilis a PREFA R.16 Classic elemmel, így a további templomtetőket is ugyanazzal a minőséggel és megjelenéssel tudtuk lefedni. A tetőfelújításhoz elengedhetetlen volt az egész épület állványozása. Így egyértelmű volt, hogy egy lépésben az egész homlokzatot is megtisztítjuk, valamint a történelmi lemezeket, az 1927-es díszítőelemeket, a lépcsőfeljárók tetején lévő vázákat és a szép vízgyűjtő dobozokat is lehetőség szerint felújítjuk vagy kicseréljük.

A homlokzaton helyenként erős repedések voltak, amelyeket rozsdamentes acél szegecsekkel erősítettünk meg a fuga mélyebb részeiben. A mésző szerkezetét és a fugákat a lehető legjobban megőrizve, néhány kísérlet után, melyekben részecskeszórás eljárást (egy fajta homokfúvást) alkalmaztunk gránit homokkal, 0,01-0,06 milliméter közötti szemcsemérettel, végül a vízgőz-eljárás mellett döntöttünk széles fúvókával. Ez jelentős javulást hozott:

Meglepődtünk, mennyi koszt és port sikerült eltávolítani, és hogyan váltak ismét láthatóvá a színes mészkövek.

A műemlékvédelem alapvetően fenntartható. Mindig a meglévő állapotot tartjuk szem előtt, nem bontunk le műemlékeket, mindig arra törekszünk, hogy minél többet megőrizzünk.

Most a műemlékvédelem bemutatja, hol tart. Azt állítja magáról, hogy az aktív klímavédelem is lehetséges.“

Utalások a réz és az alumínium feldolgozására műemlékvédelemben

A réz és az alumínium együttes használata esetén megfelelő intézkedéseket kell alkalmazni, hogy elkerüljük a kémiai reakciókat, amelyek anyagkárosodáshoz vezethetnek. Ennél a projektnél például rozsdamentes acél vízelvezető csatornákat használtunk, amelyeket PREFA alumíniummal burkoltunk.

Nagyon régi rézcsöveknél, mint itt, a korróziós folyamat már nagyrészt befejeződött. A csövekben található lerakódások szintén bizonyos védelmet nyújtanak, és csökkentik a víz érintkezését a rézzel. Itt az ioneltávozás minimális, és valószínűleg nem okoz károkat.

Fenntartható megoldások tetőre és homlokzatra

PREFA a BAU²⁵-ön Münchenben

Mint az alumínium tető-, homlokzat- és napelemes rendszerek egyetlen specialistája, a PREFA az A3-as pavilonban népszerű találkozóhely volt az építészek, tervezők és kivitelezők számára. Bemutatásra kerültek a legújabb fejlesztések és megoldások, melyek magas építészeti igényeket és értéknövelő felújítási projekteket szolgálnak. Középpontban a Prefalz Szolármodul állt, mint a klasszikus állókorcos tetők stílusos továbbfejlesztése.

Szöveg: Carl Bender
Fotók: Croce & Wir

A tetők és homlokzatok integrált napelemes megoldásai iránti nagy érdeklődés minden kiállítási napon figyelemre méltó volt. A tervezőket, kivitelezőket és befektetőket lenyűgözte az, hogy a PREFA napelemei 100%-ban Ausztriában készülnek, és hogy minden szükséges kábel és csatlakozó a tetőn- vagy homlokzaton történő alkalmazáshoz elérhető a PREFA választékából. Ennek köszönhetően a rendszert bármely képzett tetőfedő könnyedén telepítheti, ellenőrizheti és vállalhatja a garanciát. Ez érvényes mind a napelemes tetőfedő paneleknél, mind a Prefalz Szolármoduloknál, amelyek állókorcos tetőkön találhatók.

Ezen kívül a PREFA kibővítette színpalettáját, és bemutatta az új P.10 Prefabronz színt, amely különböző termékekhez elérhető. A PREFABOND alumínium kompozit lemez most már szálcsiszolt alumínium felülettel is elérhető. Az új, patinaszürke szín az ereszcatorna rendszer-nél kombinálja a hagyományos megjelenést a modern alumínium tulajdonságokkal.

„A BAU München mindig ideális helyszín a fejlesztési és értékesítési csapatunk számára, hogy bemutassa az újdonságokat és közvetlen tanácsadást folytasson az építőipari érdeklődőkkel” – mondja Jürgen Jungmair, a PREFA nemzetközi marketing vezetője, aki csapatával felelős a kiállítási stand koncepciójáért és kivitelezéséért. A különböző területek és a nyitott elrendezés minden irányból vonzza a látogatókat. „A részvétel ezen a nemzetközi kiállításon számunkra elengedhetetlen. Végül is 21 országban vagyunk jelen, és tovább szeretnénk növekedni.”

Elegáns és erős.

A PREFA Profilhullám.

WWW.PREFA.COM